МОТИВИ

към проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2018 г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации (обн., ДВ, бр. 7 от 2018 г., изм., бр. 9 от 2021 г., изм. и доп., бр. 67 от.2023 г.)

Причини, които налагат приемането на нормативния акт:

Векторно-предаваните (трансмисивни) инфекции са сериозен проблем за обществото с многостранни измерения (медицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични).

Глобалните климатични промени сериозно влияят върху епидемиологията на предаваните с вектори инфекции, поради което са сред основните направления, на които специално внимание обръщат Европейският център за профилактика и контрол на заболяванията и Световната здравна организация. В световен мащаб се наблюдава тенденция към нарастване на заболяемостта и разширяване ареала на разпространението им, което отразява промените и в природо-географските фактори, както и засилената миграция на хора и животни. Вследствие на посочените причини, през следващите години се очаква увеличаване на заболелите от векторно-предавани инфекции на територията на Европейския съюз, както и внос и устойчиво разпространение на инвазивни комари, характерни за Африка и Азия, причинители на редица заболявания (Денга, Малария, Жълта треска и др.), нехарактерни за Европа.

В Република България, след пандемията от COVID-19, се наблюдава ръст в броя на регистрираните случаи на трансмисивни заболявания и завръщане към предепидемични стойности на заболяемостта при Лаймска борелиоза и Марсилска треска. През 2023 г. регистрираните случаи на векторно-предавани инфекции в страната са 295, вкл. 10 внесени случаи на Малария. От началото на 2024 г. броят на докладваните заболели е 419, като се наблюдава съществен ръст в заболелите от Лаймска борелиоза и Западнонилска треска, съответно 2 и 31 пъти.

Това определя важността на услугите по дезинфекция, дезинсекция и дератизация за защита здравето и безопасността на хората, които следва да са ефективни и навременни.

С оглед пълнота на нормативната уредба и на дейностите по дезинсекция и дератизация, са разписани допълнителни текстове, разделящи дейностите на профилактични, недопускащи появата на вредители и такива, които се провеждат след провеждане на наблюдение за наличие на вредители или следи от присъствието им. Въвежда се изискването за провеждане на наблюдение, като част от дейностите по дезинсекция и дератизация, чрез което периодично и систематично да се извършва редовно

проследяване на определен вредител, неговата активност и динамика на числеността му. Физическите и юридическите лица, стопанисващи и ползващи обектите, попадащи в обхвата на наредбата, следва да осигуряват извършването на разписаните дейности (профилактични и изтребителни), насочени към намаляване на вредителите и евентуален контакт на гражданите с тях.

С проекта на наредба се прецизират текстовете, свързани с дейностите и изискванията към физическите и юридическите лица, които осъществяват дезинфекции, дезинсекции и дератизации. Вземайки предвид основната роля на ръководителя на ДДД за определяне на методите и средствата за контрол на вредителите, осъществяване на контрол на качеството на извършените ДДД и тяхната ефективност, проследяване на изправността на оборудването, правилното приготвяне на работните разтвори, обезопасеността на персонала и обектите и т.н., описана в чл. 15 на наредбата, се въвежда условие за териториалното разположение на обектите, в които даден ръководител осъществява своята дейност, като е посочено, че те следва да са в не повече от три административни области. Това ще гарантира качество на дейността на ръководителя и възможност за реално осъществяване на контрол и физическо присъствие. Посоченото условие е отразено и в заявлението, което се подава в Министерство на здравеопазването по реда на чл. 12, ал. 1.

По отношение лицата, които могат да придобият квалификация за ръководител на ДДД са изменени текстовете, отнасящи се до професионалното направление за лицата с висше образование с цел по-голяма прецизност и премахване на необосновано ограничение.

Предвид, че с наредбата е въведено изискването за вписване в публична база данни на физическите и юридическите лица, които изпълняват дейности по ДДД се създава нова алинея, с която се посочва, че само вписаните лица могат да изпълняват такива дейности в обектите, които попадат в обхвата на нормативния акт.

Във връзка с описаните дейности в параграф 2 от проекта на нормативния акт за провеждане на наблюдение за наличие на вредители или следи от присъствието им, същите са въведени и в протокола по чл. 15, т. 6 и са отразени в дейностите на ръководителите и изпълнителите на ДДД.

Предложеният проект на наредба е изготвен на основание чл. 62, ал. 2 от Закона за здравето.

Цели, които нормативният акт си поставя:

Проектът на нормативен акт има за цел да прецизира текстовете, отнасящи се до дейностите по дезинфекции, дезинсекции и дератизации.

Това ще подпомогне провеждането на навременна обработка при появата на вредители и намаляване на тяхната численост и свързаните с това възможности за заразяване на хора, с оглед нарастване на заболелите от трансмисивните инфекции и тяхната обществена значимост.

С разписването на задълженията на физическите и юридическите лица, стопанисващи и ползващи обектите се цели създаване и поддържане на такива условия, които не допускат проникването на вредители и навременно предприемане на необходимите действия при установяване на присъствието им.

С предложения проект на нормативен акт се цели предоставяне на възможност за разширяване областите на висше образование на лицата, които се допускат до обучение за придобиване на квалификация за ръководител на ДДД с тематична насоченост биологически и химически науки.

С цел рационализиране на организационния процес и гарантиране качественото изпълнение на дейностите, се ограничава възможността ръководителят на ДДД да ръководи дейностите на не повече от две физически или юридически лица и в не повече от три административни области в страната. За улеснение на ползващите публичната база данни, поддържана от Министерството на здравеопазването, за лицата по чл. 12, ал. 1 от Наредбата се създава възможност за лесен и бърз достъп до актуална информация за едноличния търговец или юридическото лице, адресът, от който се осъществява дейността, както и ръководителите на ДДД дейностите и съответните административни области.

От значение за подобряването на мерките по организиране, изпълнение и контрол на извършването на ДДД са прецизираните текстове в проекта на наредба, отнасящи се до задълженията на ръководителя и изпълнителя на дейностите. С предложените промени в протокола за ДДД дейности, приложение № 5 към чл. 15, т. 6, се отразява въведения ред за наблюдение и обработка срещу вредители в обекта.

С проекта на предложения нормативен акт се въвежда термина „Наблюдение“, който е част от задълженията на лицата, които ръководят и извършват дезинсекции и дератизации.

Очаквани резултати:

Очакваният резултат от приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2018 г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации е своевременно и качествено извършване на дейностите по наблюдение и обработка в местата, обект на настоящия нормативен документ.

С прецизирането на разпоредбите в проекта на наредба, касаещи изисквания към лицата, ръководещи и извършващи дезинфекции, дезинсекции и дератизации се създава

възможност за прилагане принципите за интегриран контрол чрез мониторинг, първоначална инспекция и контрол на ефективността на дейностите.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на нормативен акт:

Предложеният проект на нормативен акт няма да окаже въздействие върху държавния бюджет.

По отношение на обектите, попадащи в обхвата на наредбата се въвежда задължение за провеждане на наблюдение и профилактични дейности по дезинсекция и дератизация. Предвид че се касае за обекти с обществено значение, въведените изисквания ще доведат до опазване общественото здраве от вредители (насекоми, членестоноги, гризачи), част от които са вектори на заболявания с нарастващо епидемиологично значение.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

След извършен анализ за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта за тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави-членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика.